

Not: İşyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenmiş bulunan bir tüzel kişiliğin 6102 sayılı Kanununun 180 inci maddesi ve ilgili maddeleri uyarınca tür değiştirerek başka tür bir tüzel kişiliğe dönüşmesinde ruhsat devri ve harcının nasıl uygulanacağı hk.

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846-622.02/11252235

26/12/2024

Konu : Görüş (Şirket tür değişikliğinde ruhsat devri ve harcı hk.)

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : ... Valiliğinin (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) ... tarihli ve E-... sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazı ile Bakanlığımıza iletilen ... tarihli ve ... sayılı yazınızda; İliniz, ... ilçesi, ... Mah., ... Cad., No: ... adresinde bulunan ... Akaryakıt ve Petrol Ürün. İşl. San. ve Tic. Ltd. Şti. ünvanlı akaryakıt ve LPG istasyonuna ilişkin ... tarihli ve ... sayılı ... Büyükşehir Belediyesi tarafından düzenlenen işyeri açma ve çalıştırma ruhsatının bulunduğu, şirket tarafından, ruhsatta yazılı olan ... Akaryakıt ve Petrol Ürün. İşl. San. ve Tic. Ltd. Şti. ünvanının yeni ünvanı olan ... Akaryakıt ve Petrol Ürün. İşl. San. A.Ş. adına harç ödenmeden güncellenmesinin istenildiği, tesisin faaliyet konusunda, kapasitesinde, adresinde herhangi bir değişiklik olmayacağı fakat vergi kayıtlarında ve sicil kayıt belgelerinde (limited şirketten anonim şirkete geçen) değişikliğe gidileceği, tüzel kişilik değişikliği olduğu belirtilmiş olup ... Akaryakıt ve Petrol Ürün. İşl. San. ve Tic. Ltd. Şti. adına kayıtlı ruhsatın ünvan ve nevi değişikliği yapmış olan şirketi adına yeniden düzenlenirken yeni bir şirket olarak değerlendirilerek ruhsat harcına tabi olup olmayacağı ya da ruhsat harcı alınmadan ruhsat güncellemesi yapıp yapılamayacağı hususunda Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 124 üncü maddesinin birinci fıkrası "*Ticaret şirketleri; kollektif, komandit, anonim, limited ve kooperatif şirketlerden ibarettir.*" ve ikinci fıkrası "*Bu Kanunda, kollektif ile komandit şirket şahıs; anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket sermaye şirketi sayılır.*" hükmünü,

125 inci maddesinin birinci fıkrası "*Ticaret şirketleri tüzel kişiliği haizdir.*" ve ikinci fıkrası "*Ticaret şirketleri, Türk Medenî Kanununun 48 inci maddesi çerçevesinde bütün haklardan yararlanabilir ve borçları üstlenebilirler. Bu husustaki kanuni istisnalar saklıdır.*" hükmünü,

134 üncü maddesi "*Ticaret şirketlerinin birleşmelerine, bölünmelerine ve tür değiştirmelerine 134 ilâ 194 üncü maddeler uygulanır.*" hükmünü,

158 inci maddesi "*(1) Devrolunan şirketin borçlarından birleşmeden önce sorumlu olan ortakların sorumlulukları birleşmeden sonra da devam eder. Şu şartla ki, bu borçlar birleşme kararının ilanından önce doğmuş olmalı veya borçları doğuran sebepler bu tarihten önce oluşmuş bulunmalıdır.*

(2) Devrolunan şirketin borçlarından doğan, ortakların kişisel sorumluluğuna ilişkin istemler, birleşme kararının ilanı tarihinden itibaren üç yıl geçince zamanaşımına uğrar. Alacak ilan tarihinden sonra muaccel olursa, zamanaşımı süresi muacceliyet tarihinden başlar.

Bu sınırlama, devralan şirketin borçları dolayısıyla şahsen sorumlu olan ortakların sorumluluklarına uygulanmaz.

...” hükmünü,

180 inci maddesi “*Bir şirket hukuki şeklini değiştirebilir. Yeni türe dönüştürülen şirket eskisinin devamıdır.*” hükmünü,

183 üncü maddesi “*(1) Tür değiştirmede ortakların şirket payları ve hakları korunur. Oydan yoksun paylar için sahiplerine eşit değerinde paylar veya oy hakkını haiz paylar verilir.*

...” hükmünü,

184 üncü maddesi “*(1) Tür değiştirmede, yeni türün kuruluşuna ilişkin hükümler uygulanır; ancak, sermaye şirketlerinde ortakların asgari sayısına, aynı sermaye konulmasına ve kurucuların şirket sözleşmesini imzalamalarına ilişkin hükümler uygulanmaz.*

...” hükmünü,

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 81 inci maddesi “*Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyerinin açılması “İşyeri Açma İzni Harcına” tabidir.*” hükmünü,

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin “Tanımlar” başlıklı 4 üncü maddesinin (a) fıkrası “*(Değişik: RG-17/4/2021-31457-C.K.-3835/1 md.) Yetkili idare: Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile **kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini**, büyükşehir belediyesi sınırları içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe belediyesini, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi, organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini, endüstri bölgesi sınırları içinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını ve teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketi ile bölgede yer alan AR-GE ve tasarım faaliyetinde bulunan firmalar için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı il müdürlüklerini,*” hükmünü,

“*İşyeri açılması*” başlıklı 6 ncı maddesi “*(Değişik birinci fıkra: 19/3/2007 – 2007/11882 K.) Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır.*

İşyeri ruhsatları yetkili idarelerin en üst amiri veya görevlendireceği yetkili tarafından bu Yönetmelikte öngörülen sürede imzalanır; ruhsat için ayrıca, meclis veya encümen tarafından bir karar alınmaz. Ruhsat, Örnek 5’te yer alan bilgileri içerecek şekilde düzenlenir.

İşyeri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1 ve 2’de yer alan durumlarına uygun formu doldurarak yetkili idareye başvurur.

...” hükmünü,

“*İşletmecinin değişmesi ve işyerinin nakli*” başlıklı 8 inci maddesi “*(Değişik birinci fıkra: RG-17/4/2021-31457-C.K.-3835/3 md.) Ruhsatta belirtilen faaliyet konusu, faaliyet alanı ve adresin değişmemesi kaydıyla iş yerinin devredilmesi halinde, devralan kişinin başvurusu üzerine dosyadaki bilgi ve belgeler esas alınmak suretiyle yeni işletmeci adına tekrar ruhsat düzenlenir. Ancak devredilmek istenen iş yerinin fiziki durumu ve ruhsat dosyasındaki bilgi ve belgelerin işletmecinin kusuru sebebiyle faaliyet konusuyla ilgili bu Yönetmelik kapsamında karşılanması gereken mevzuat hükümlerine aykırı olması halinde, söz konusu aykırılıklar ve noksanlıklar giderilmeden yeni işletmeci adına ruhsat düzenlenemez.*

(Ek fıkra: 12/3/2012-2012/2958 K.) Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ile gayrisihhî müesseseler hariç olmak üzere, sıhhi işyerleri için adresin değişmemesi kaydıyla faaliyet konusunun değiştiği durumlarda ruhsat başvurusunda bulunulması halinde, dosyadaki

bilgi ve belgeler esas alınarak yeni faaliyet konusu ile ilgili şartlar karşılanmak kaydıyla başvuru sahibi adına tekrar ruhsat düzenlenir.

İşyerine yeni ortak alınması veya ortaklardan birinin ayrılması durumunda yeni ruhsat düzenlenmez.

İşyerinin başka bir adrese nakledilmesi halinde yeniden ruhsatlandırılması esastır.

Mahalle, cadde, sokak ve benzeri yerlerin isim veya numaralarının değişmesi nedeniyle aynı işyeri için yeni ruhsat düzenlenmez. Ruhsatta yer alan bilgiler güncellenir.

İşyeri sahibinin ölümü halinde, yeni ruhsat düzenlenmeksizin kanunî mirasçıları adına eski ruhsatın intibakı yapılır.

Ruhsatın yenilenmesi veya intibakı gereken hallerde yetkili idareye en geç üç ay içinde müracaat edilmesi zorunludur. Bu süre mirasçılar için altı ay olarak uygulanır. Süresi içinde müracaat yapılmadığının yetkili idarelerce tespiti durumunda tespit tarihinden itibaren onbeş günlük süre verilir. Bu süre sonunda ruhsat yenilenmediği veya intibak yaptırılmadığı hallerde ruhsat iptal edilir.” hükmü,

2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Çeşitli Harçlarla İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik’in 10 uncu maddesinde “Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir iş yeri açmak İşyeri Açma İzni Harcına tabidir.

Bu harcın uygulamasında işyeri; mağaza, yazıhane, idarehane, muayenehane, imalathane, fabrika, şube, depo, otel, kahvehane, eğlence, dinlenme ve spor yerleri, tarla, bağ, bahçe, çiftlik, hayvancılık tesisleri, dalyan ve voli mahalleri, madenler, taş ocakları inşaat şantiyeleri, vapur büfeleri gibi ticari, sınai, zirai ve mesleki bir faaliyetle başka bir iş ve girişimin yapılmasına ayrılan ya da bu faaliyet, iş ve teşebbüslerde kullanılan yerlerdir.” hükmü,

11 inci maddesinde “İşyeri Açma İzni Harcı, Belediye Gelirleri Kanununun 96 ncı maddesi gereğince Bakanlar Kurulunca gösterilen esaslar içinde, aynı Kanunun 84 üncü maddesinde belirtilen tarifeye göre hesaplanır.

Harcın hesaplanmasında, gösterilen faaliyet alanında faydalanılma şartıyla işyerinin üzerinde kurulduğu arsanın tamamı göz önünde tutulur. Şu kadar ki bu şekilde hesaplanan işyerinin kapalı ve açık alanlarının toplam 5 000 m2 ye kadar olan kısmı harca tabidir. Bu miktarı aşan kısımlardan İşyeri Açma İzni Harcı alınmaz.” hükmü,

12 nci maddesinde “Bir işyerindeki faaliyet türünün veya müstecirin değişmesi Belediye Gelirleri Kanununun uygulanması bakımından yeniden işyeri açma sayılır.” hükmü,

13 üncü maddesinde “Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde yeni bir işyeri açacak olan veya mevcut işyerindeki faaliyet türünü değiştirmek isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerini faaliyete geçirmeden önce belediyeye, işyerine ait bilgileri içeren bir beyanname vermeye ve hesaplanacak haç miktarını ödemeye mecburdurlar.

Diğer yasaların işyeri açılışları için koydukları hükümler saklıdır.” hükmü amirdir.

Buna göre, 6102 sayılı Kanun hükümleri kapsamında, bir ticaret şirketinin tasfiye edilmeksizin ekonomik varlığını ve devamlılığını koruyarak diğer bir türe dönüşmesine ticaret şirketlerinde tür değiştirme denilmektedir. Yeni türe dönüşen şirket önceki tür şirket tüzel kişiliğinin devamıdır. Başka bir deyişle şirket, bazı işlemler sonucu, tüzel kişiliğini kaybetmeden sadece şekil değiştirerek yeni türe dönüşmektedir. Bu çeşit tür değiştirmede tek tüzel kişi bulunmaktadır. Tüzel kişi tek olduğu için de malvarlığının devri söz konusu olmaz ve eski türün malvarlığı tür değişikliği ile kendiliğinden yeni tür malvarlığı haline gelmektedir.

Öte yandan 2464 sayılı Kanunun 81 inci maddesinde düzenlendiği üzere belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir iş yerinin açılması işyeri açma izni harcına tabi olduğundan, ilgili mevzuatına uygun olarak açılacak veya müsteciri değişen ve 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Çeşitli Harçlarla İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 10 uncu maddesinde tanımlanmış olan tüm iş yerlerinden belediyesince harç alınması gerekmektedir.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde; işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenmiş bulunan bir tüzel kişiliğin 6102 sayılı Kanununun 180 inci maddesi ve ilgili maddeleri uyarınca tür değiştirerek başka tür bir tüzel kişiliğe dönüşmesinde tüzel kişilik sona ermediği, bağımsız bir tüzel kişilik ortaya çıkmadığı ve yeni türe dönüşen tüzel kişiliğin önceki tüzel kişiliğin devamı olması nedeniyle tür değiştiren işletmeci için İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik uyarınca yeni, yeniden veya tekrar ruhsat düzenlenmeden mevcut ruhsatta güncelleme yapılması gerektiği, öte yandan mevcut iş yerinde esasen müstecirin değişmemesi nedeniyle işyeri açma izni harcının tekrar tahsil edilmemesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür